

**Lietuvos vietos bendruomenių organizacijų sąjungos
pasiūlymai teisėkūrai bendruomeninės veiklos srityje
šiai LR Seimo kadencijai**

2010 metais įkurta Lietuvos vietos bendruomenių organizacijų sąjunga

STEIGĖJAI

- LIETUVOS KAIMO BENDRUOMENIŲ SAJUNGA(LKBS, virš 1300 narių)**
- VILNIAUS BENDRUOMENIŲ ASOCIACIJA (VBA, 40 narių)**
- KAUNO BENDRUOMENIŲ CENTRŲ ASOCIACIJA (KBCA, 27 nariai)**

Vėliau į LVBOS buvo priimti Šiaulių bendruomenių konfederacija, Klaipėdos bendruomenių asociacija ir Anykščių Naujų vėjų bendruomenė

Šiuo metu LVBOS vienija virš 1430 vietos bendruomenės organizacijų

Kokios vietos savivaldos sistemos norėtų Lietuvos vietos bendruomenių organizacijų sąjunga?

Daugkartinių diskusijų apie Lietuvos vietos savivaldos problemas vietos bendruomenių organizacijose, su nacionalinės ir vietos valdžios atstovais, mokslininkais, nagrinėjančiais savivaldos plėtros problemas, pagrindinė apibendrinanti išvada - dabartinė vietos savivaldos sistema neatitinka šiuolaikinių gyvenimo bendruomenėje sąlygų ir dalyvaujamosios demokratijos principų. LR Seimo priimamos vietos savivaldos įstatymo korekcijos yra kosmetinės ir nepasiekia keliamų tikslų. Manome, kad jau pribrendo laikas esminei vietos savivaldos reformai, kuri sudarytų sąlygas realiai savivaldai, tenkinančiai ne partinius, bet vietos bendruomenės interesus.

Lietuvos savivaldybės yra vienos didžiausių Europos Sąjungoje, todėl vietos savivaldos neįsivaizduojame be stiprių seniūnijų ir be tiesioginių rinkimų į seniūnijų tarybas (seniūnaičių sueigas) tvarkos.

1 pasiūlymas. Įteisinti tiesioginius seniūnijų tarybų (seniūnaičių sueigos) rinkimus.

Juos rengti kartu su Savivaldybių tarybų rinkimais. Kandidatais turėtų būti konkrečios seniūnijos gyventojai. Seniūnijos tarybos narių darbas taryboje turėtų būti bent minimaliai kompensuojamas. Tiesiogiai išrinktos seniūnijos tarybos nariai turėtų sudaryti daugumą savivaldybės konkursinėje komisijoje, renkančioje seniūnijos seniūną. Į seniūno kvalifikacinius reikalavimus turėtų būti įtrauktas punktas, kad kandidatas turi gyventi konkrečioje seniūnijoje ne mažiau 3 metų ir turi būti žinomas vietos bendruomenei savo gerais darbais seniūnijos teritorijoje.

2 pasiūlymas. Suteikti seniūnijoms realų ekonominį savarankiškumą.

Seniūnijos kompetencijoje galėtų būti kai kurios kultūros, švietimo paslaugos, kasdienė socialinė rūpyba, aplinkosauga, vietos infrastruktūros priežiūra, kitos sutartos su savivaldybe funkcijos. Šioms funkcijoms atlikti turėtų būti skiriamas atitinkamas finansavimas. Seniūnijų biudžetai turėtų būti ne mažesni kaip 10 proc. savivaldybės biudžeto. Kol kas Lietuvoje yra tik kelios savivaldybės, kuriose seniūnijos turi pakankamą finansinį savarankiškumą bei savo biudžetą.

3 pasiūlymas. Sukurti ir įdiegti mišrios rinkimų į savivaldybių tarybas sistemą.

Rinkimuose kandidatus galėtų siūlyti ne tik partijos, turėtų būti nustatytos kvotos tarp partinių sąrašų ir pagal teritorijas (seniūnijas) renkamų kandidatų. Rinkimų sistema galėtų būti panaši į Seimo rinkimų sistemą. Naujoji rinkimų į savivaldybės tarybas sistema užtikrintų, kad kiekvienos seniūnijos gyventojai turėtų savo rinktą tarybos narį, į kurį galėtų kreiptis.

4 pasiūlymas. Sudaryti sąlygas savivaldos institucinių modelių įvairovei, atsižvelgiant į tai, kad mūsų savivaldybės yra labai skirtingos (kaimo vietovių, didžiųjų miestų).

**LIETUVOS VIETOS BENDRUOMENIŲ
ORGANIZACIJŲ SĄJUNGOS
PASIŪLYMAI
XVIII-AJAI LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBEI
BENDRUOMENINIŲ ORGANIZACIJŲ VEIKLOS
PLĖTROS SRITYJE**

- Trūksta viešojo valdymo procesų atvirumo ir aktyvesnio visuomenės dalyvavimo viešojo valdymo procesuose, nepakankamai efektyvus sprendimų priėmimas viešajame valdyme. Vidaus reikalų ministerija, kaip atsakinga institucija už bendruomeninių organizacijų plėtrą, kartu su LVBOS turėtų **parengti ir įgyvendinti bendruomeninių organizacijų aktyvumo skatinimo programą**, stiprinant bendruomeninių organizacijų dalyvaujamosios demokratijos ir institucinius gebėjimus, remiant jų pilietines iniciatyvas.
- Siekiant sukurti ilgalaikės bendruomeninių organizacijų veiklos plėtros sąlygas, skatinant bendruomeninių organizacijų vienijimąsi ir jų bendradarbiavimą su viešuoju sektoriumi, užtikrinant informacijos apie bendruomeninių organizacijų sektorių ir jo savanorišką veiklą sklaidą, stiprinti nacionalinių ir regioninių asociacijų, vienijančių bendruomenines organizacijas, veiklą, **sukurti ir įgyvendinti Nacionalinių ir regioninių asociacijų, vienijančių bendruomenines organizacijas, veiklos plėtros programą.**

- Vidaus reikalų ministerijai, kaip formuojančiai, organizuojančiai, koordinuojančiai ir kontroliuojančiai bendrą valstybės politiką vietos savivaldos srityje, **parengti Dalyvaujamojo biudžeto įgyvendinimo visose savivaldybėse gaires**, nustatant priemonei skirtą finansavimo augimo standartą ir dinamiką iki 2030 m.
- Dviejų viešosios valdžios sistemų – valstybės valdymo ir vietos savivaldos – kompetencijų paskirstymo ir efektyvios sąveikos problemos akivaizdžios. Lietuvos Vietos savivaldos įstatymas taisytas bent 70 kartų, tačiau situacija vietos bendruomenės, seniūnijų ir savivaldybės atžvilgiu tik blogėja. **Būtina sudaryti teises sąlygas savivaldybių bei seniūnijų savarankiškumui, stiprinti jų kompetencijas, skatinti atsakomybę, užtikrinti deramą finansavimą, susietą su veiklos rezultatais.**

- Stiprinti vietos bendruomeninių organizacijų vaidmenį, kuriant, nustatant prioritetus ir įgyvendinant naujojo etapo **Bendruomenių inicijuota veiklos plėtros programą** (toliau - BIVP), nes einamojo periodo BIVP miestuose, ypač didžiuosiuose, LVBOS nuomone, nepasiteisino. Viena iš BIVP prioritetų galėtų būti **galimybių studijos apie daugiafunkcinius bendruomenių namus miestuose** paruošimas ir jos įgyvendinimo pradžia.
- Kaimo bendruomeninės organizacijos turi būti įtrauktos į bendradarbiavimą, kuriant **ilgalaikę kaimo plėtros strategiją**, paremtą gyvenimo kokybės gerinimo ir socialinių skirtumų tarp miesto ir kaimo mažinimu, darniu atskirų regionų vystymusi, kaimo gyventojų užimtumo didinimu, vietos veiklos grupių ir bendruomenių aktyvumo skatinimu ir partneryste, fizinės ir socialinės kaimo infrastruktūros gerinimu.

Ką daryti su LR bendruomeninių organizacijų plėtros įstatymu?

- LVBOS nuomone, šio įstatymo vykdymas kol kas apčiuopiamų rezultatų nedavė...
- Reikėtų apsispręsti – ar jį papildyti realiais uždaviniais su numatomais konkrečiais rezultatais, ar naikinti, konstatuojant, kad vietos bendruomenių organizacijos taip pat yra NVO, todėl pakaktų NVO plėtros įstatymo.